

3. Bruk av sykehusklovner ved innledning av narkose hos barn

T. Rambøl¹, M. Kjørven², A.M. Semmingsen¹, W-A. Wist³, H. Gustavsen³, G. Døhlen⁴, G. Grindheim⁵

¹ Seksjon for kirurgisk dagbehandling barn, Kirurgisk avdeling for barn, Klinikk for hode, hals og rekonstruktiv kirurgi, Oslo universitetssykehus HF
² Sykehusklovnene, Oslo

³ Avd for anestesisykepleie, Akuttlinikken Rikshospitalet, Oslo universitetssykehus HF

⁴ Barnekardiologisk avdeling, Barne- og ungdomsklinikken, Oslo universitetssykehus HF

⁵ Avd for anestesiologi, Akuttlinikken Rikshospitalet, Oslo universitetssykehus HF

Innledning

Barn med akutt eller kronisk sykdom gjennomgår mange prosedyrer på sykehus. Enkelte prosedyrer er ubehagelige, andre oppleves skremmende eller smertefulle. Bruk av tvang i forbindelse med prosedyrer er utbredt. Studier har rapportert at bruk av tvang forekommer i opptil 70% av prosedyrene barn gjennomfører på sykehus (1). Ikke-medikamentelle tiltak slik som avledning, lek og informasjon er vist å redusere engstelse og ubehag. Studier har vist at bruk av sykehusklovner ved ulike prosedyrer kan bidra til en bedre opplevelse for barnet (2). For å kunne etablere systematisk bruk av sykehusklovner i Norge trenger vi dokumentasjon. Hensikten med studien var å kartlegge bruk av tvang og opplevelser ved innledning av narkose hos barn og undersøke i hvilken grad tilstedeværelsen og bruk av sykehusklovner påvirker dette.

Materiale og metoder: Kvalitetsstudie ved Oslo Universitetssykehus Rikshospitalet. Etter godkjenning fra PVO og informert

samtykke fra foresatte ble det rekruttert 50 barn til intervensjon med sykehusklovner og 50 barn som kontroller som alle trengte narkose til forestående billeddiagnostiske undersøkelser eller -intervensjoner. Barna i intervensjonsgruppen fikk et innledende besøk og senere følge av sykehusklovner under innledning av narkosen. Barn, foresatte, ledsagende helsepersonell og sykehusklovner besvarte i etterkant et spørreskjema med spørsmål om bruk av tvang samt en vurdering og beskrivelse av barnets og egen opplevelse av prosedyren. Forskjell mellom forekomst av tvang mellom de to gruppene ble analysert med Pearson Chi-square test.

Resultater

Mellom April 2019 og September 2020 ble det inkludert 47 barn til intervensjon med sykehusklovner (SK) og 50 barn som kontroller. Det var 53% jenter i SK gruppen og 52% i kontrollgruppen, median alder var hhv 4 (1-14) og 5 (2-17) år i de to gruppene. Bruk av

tvang ble av helsepersonell rapportert hos 3/47 i SK gruppen og hos 17/50 i kontrollgruppen, en forskjell på 28% (12,3%- 42,4%), $p= 0.0007$. Foresatte rapporterte bruk av tvang i 2/47 i SK gruppen og 13/50 i kontrollgruppen, en forskjell på 11 % (-0.17%-23.1%), $p= 0.04$. Forskjellen i bruk av premedikasjon var ikke signifikant mellom gruppene, 4/47 i SK gruppen vs 11/50 i kontrollgruppen.

Konklusjon

Bruk av sykehusklovner hos barn i forkant av og under innledning av narkose var forbundet med signifikant mindre bruk av tvang rapportert av ledsagende helsepersonell og foresatte.

Referanser

(1) Crellin D, et al. Procedural restraint in preverbal and early-verbal children. *Pediatr Emerg Care*. 2011, Vol 27(7):622-7

(2) Fiona F, Baverstock A, Lenton S. Therapeutic clowning in paediatric practice. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*. 2014, Vol. 19(4) 596-605